

[Bøgholm.]

tidligere, og som vi alle gerne vil se dem vinde tilbage igen. Netop på denne baggrund må planerne om et samarbejde i Europa på økonomiske, politiske og andre områder have en ganske særlig aktualitet; men det er, som om socialdemokratiet har mistet sin politiske beslutsomhed, hvor det gælder udenrigspolitik, siden Hans Hedtoft med overmåde ansvarsfølelse og politisk mod førte Danmark ind i NATO. Det er, som om eskapisme og søgen bort fra ansvaret har præget den socialdemokratiske udenrigspolitik.

Nu er jeg naturligvis ganske enig med den højtærede stats- og udenrigsminister, når han siger, at Danmark på dette tidspunkt ikke bør binde sig til at tage en bestemt stilling inden for den europæiske samarbejdspolitik, men vil man bevare sin manøvre frihed — og det er det, den højtærede statsminister, og med rette, mener vi bør gøre fra dansk side — forudsætter det da i alt fald, at man er rede til på det tidspunkt, da konjunkturerne er gunstige, at beslutte sig. Men konjunkturer har nu engang den egenskab, at de meget hurtigt skifter, og derfor må det være af afgørende betydning, at man ved, hvad man vil på dette område. Jeg har mine tvivl om, at den høje regering ved, hvad den vil. Jeg har lov til at sige, at den høje regering har undladt at forberede dansk offentlighed på de beslutninger af ganske afgørende betydning, som det vil blive nødvendigt at tage.

Nu kan naturligvis den højtærede stats- og udenrigsminister sige til mig og sige det med rette, at så længe England var udenfor, ville der ikke være forståelse i den danske befolkning for en nærmere tilsknytning til de seks magter. Jeg gentager, at jeg mener, den højtærede statsminister kan sige dette med rette, men da England gik med ind i forhandlingerne på Messinakonferencen i juli 1955, kan jeg ikke se andet, end at det var en afgørende fejl, at man ikke fra dansk side deltog i disse forhandlinger. Så havde man ikke behøvet at sende den højtærede økonomi- og arbejdsminister til Bruxelles for at få en række detailoplysninger, og det havde været muligt for Danmark og de danske forhandlere at være med til at præge det resultat, man nåede frem til. (Stats-

og udenrigsministeren [H. C. Hansen]: Hvad er det for forhandlinger?). Jeg troede, den højtærede statsminister vidste, hvad man forhandlede om på Messinakonferencen. (Stats- og udenrigsministeren [H. C. Hansen]: Hvad er det for forhandlinger?).

Når den højtærede statsminister gentager, om jeg vil svare på, hvad det er for forhandlinger, skal jeg naturligvis gerne sige, at det er forhandlingerne om det økonomiske samarbejde i Europa. (Stats- og udenrigsministeren [H. C. Hansen]: Mellem hvem?).

Det var forhandlinger mellem de lande, højtærede statsminister, der vil være med til at deltage i dette samarbejde, og dér erklærede England sig rede til at deltage på Messinakonferencen, og det er efter min opfattelse en afgørende fejl, højtærede statsminister, at der ikke blev gjort en dansk indsats på Messinakonferencen derigennem, at der var danske forhandlere til stede.

Det må naturligvis beklages, at den nordiske økonomiske union ikke er blevet gennemført på et tidligere tidspunkt. Havde vi haft denne nordiske union i orden, står det naturligvis klart for os alle, at det ville have været en forhandlingsfaktor af ganske afgørende betydning med hele den overordentlig store udenrigshandel, som Norden råder over. Nu vil vi vel om kortere tid blive stillet over for spørgsmålet, om Danmark bør gå med ind i frihandelsområdet eller bør gå med ind i toldunionen. Baggrunden for dette, set fra et, om jeg må sige det således, snævert dansk økonomisk synspunkt, er naturligvis den svigtende eksport til England. Jeg tror, vi her står over for noget, der vil være permanent. Jeg tror ikke længere, det kan siges, at det engelske marked er et ekspansivt marked. Jeg tror, at det engelske marked i dag må opfattes som et restriktivt marked. Hele baggrunden for Englands fri indførsel af levnedsmidler var det åbne imperium, som nu ikke længere står bagved. Jeg tror, at England er i stand til at arbejde sig igennem sine vanskeligheder. Jeg tror fremdeles, at vi vil have mulighed for at udføre til England og udføre på en måde, der tjener danske interesser, men jeg tror ikke, det længere vil være således, at dansk produktion, dansk landbrugseksport, kan